

CYNGOR BWRDEISTREF SIROL RHONDDA CYNON TAF

GRŴP LLYWIO'R CABINET AR FATERION Y GYMRAEG

9 HYDREF 2019

**GWASANAETHAU'R GYMRAEG - STRATEGAETH HYBU'R GYMRAEG -
ADRODDIAD CYNNYDD**

**ADRODDIAD CYFARWYDDWR MATERION IECHYD A DIOGELWCH Y
CYHOEDD, A GWASANAETHAU CYMUNED MEWN TRAFODAETH GYDA
DEILIAD Y PORTFFOLIO PERTHNASOL, Y CYNG. G. HOPKINS**

AWDURON: Wendy Edwards, Cyfarwyddwr Gwasanaeth - Gwasanaethau Cymuned
(01443 425512)
Steffan Gealy, Rheolwr Gwasanaethau Cymraeg (01443 570002)

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 Diben yr adroddiad yma yw darparu trosolwg i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg o gyflawniad y Cyngor yng nghyd-destun Strategaeth Hybu'r Gymraeg, a gafodd ei chymeradwyo ar 25 Ionawr 2017.

2. ARGYMHELLION

Dyma'r argymhellion i aelodau Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg:

- 2.1 Nodi cynnwys yr adroddiad;
- 2.2 Ystyried a oes angen rhagor o wybodaeth;
- 2.3 Cymeradwyo parhau i weithredu'r Cynllun Gweithredu yn amodol ar ychwanegu camau pellach i fynd i'r afael â meysydd penodol sydd angen eu gwella. Mae'r rhain wedi'u nodi yn yr adroddiad.

3 RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 3.1 Mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi Strategaeth Bum Mlynedd i hwyluso a hybu'r Gymraeg yn y sir o dan Safon 145 yr Hysbysiad Cydymffurfio sydd wedi'i gyhoeddi dan adran 44 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Cafodd y Strategaeth Bum Mlynedd gyntaf ei chymeradwyo yn 2016 a'i chyhoeddi ar wefan y Cyngor ar 30 Hydref 2016.

- 3.2 Cafodd y Cynllun Gweithredu ar gyfer Hwyluso a Hyrwyddo'r Gymraeg ei gymeradwyo gan Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg ym mis Ionawr 2017. Nodwyd mai Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg oedd y grŵp priodol ar gyfer monitro cyflawniad y Cynllun Gweithredu.
- 3.3 Hanner ffordd drwy amserlen y Cynllun Gweithredu, mae'n briodol i Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg ystyried cynnydd y cynllun a'i gymharu â'r targedau a'r camau sydd wedi'u nodi, gan ystyried unrhyw gamau pellach sydd eu hangen i sicrhau bod y cynllun yn cwrdd â'r amcanion sydd wedi'u nodi erbyn 2021.

4. CEFNDIR

- 4.1 Cafodd y Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu (Atodiad 1) eu datblygu yn ystod 2016 ar y cyd â Sbectrwm, sefydliad â phrofiad helaeth o gynllunio ieithyddol; Menter iaith ac aelodau o Fforwm iaith, Gwasanaethau'r Cyngor a Chynghorwyr.
- 4.2 Ymgynghorwyd â thrigolion er mwyn deall yr hyn a fyddai'n eu hannog i ddefnyddio'r Gymraeg a pha wasanaethau roedden nhw o'r farn yw'r rhai mwyaf pwysig o ran hybu'r iaith. Cawson nhw eu gwahodd i roi'u barn ynglŷn â pha weithgareddau fyddai'n cefnogi'r defnydd o'r iaith orau. Cafodd yr ymgynghoriad yma ei gynnal rhwng mis Ebrill a mis Gorffennaf 2016.
- 4.3 Roedd adborth yr ymgynghoriad yn hanfodol i ddatblygiad Cynllun Gweithredu'r Strategaeth Hybu'r Gymraeg, sy'n canolbwyntio ar:
- cynyddu nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg 6.8% i 29,670 erbyn 2021;
 - cynyddu'r defnydd o'r iaith ym mhob agwedd ar fywyd cymunedol a chyhoeddus,
 - codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd yr iaith Gymraeg yn rhan hanfodol o hunaniaeth ddiwylliannol a chymeriad cymoedd y De.
- 4.4 Cafodd pwysigrwydd llunio Cynllun Gweithredu effeithiol i sicrhau gweithrediad llwyddiannus y strategaeth ei atgyfnerthu pan gyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei gweledigaeth hirdymor ar gyfer yr iaith, Cymraeg 2050 - Miliwn o Siaradwyr Cymraeg, ym mis Gorffennaf 2017.
- 4.5 Mae'r Cynllun Gweithredu wedi'i rannu'n ddwy ran:
- Mae Rhan 1 yn amlinellu'r gweithgareddau a'r targedau mae'r Cyngor yn gyfrifol am eu cyflawni naill ai drwy eu darparu'n uniongyrchol neu drwy gomisiynu gwasanaethau gan sefydliadau partner;

- Mae Rhan 2 yn amlinellu'r gweithgareddau a'r targedau mae aelodau Fforwm Iaith yn gyfrifol am eu cyflawni yn unol â'u cytundebau cyllido gyda Llywodraeth Cymru a sefydliadau eraill sy'n cyd-fynd â'r Strategaeth ar gyfer Hyrwyddo a Hwyluso'r Gymraeg.

4.6 Mae pob gweithgaredd a phob targed wedi'u pennu dan y themâu canlynol:

- Addysg - o'r blynyddoedd cynnar hyd at ddarpariaeth uwchradd
- Trosglwyddo'r iaith yn y cartref
- Plant, phobl ifainc a theuluoedd
- Gweithgareddau yn y gymuned
- Cymraeg yn y Gweithle

4.7 Cafodd ei gytuno gan Brif Swyddog Grŵp Llywio'r Cabinet ar faterion y Gymraeg ar ddechrau Gorffennaf 2016 y dylai Prif Swyddog gael ei nodi ar gyfer pob cam er mwyn sicrhau atebolrwydd.

4.8 Mae'r cynnydd sy'n ymwneud â llawer o'r targedau yma yn cael eu cofnodi yn ystod proses hunanwerthuso'r Cyngor, sy'n sicrhau cysondeb ar draws cynlluniau'r gwasanaethau heb ychwanegu at lwyth gwaith y gwasanaethau. Mae'r wybodaeth yna'n cael ei chynnwys mewn Adroddiad Monitro Blynyddol i Gomisiynydd y Gymraeg.

5. Y SEFYLLFA BRESENNOL A'R CYNNYDD

5.1 Mae Atodiad 1 yn cynnwys gwybodaeth am y cynnydd hyd yma yn erbyn y targedau sydd wedi'u nodi yn y Cynllun Gweithredu. Fel y gwelir, mae cynnydd sylweddol wedi'i wneud ym meysydd rhai themâu, gyda rhai targedau wedi'u cyflawni'n barod o fewn eu hamserlenni.

5.2 Mae targedau sydd wedi'u cyflawni'n llawn a/neu sydd wedi'u hymgorffori ar gyfer y tymor hir yn cynnwys:

- Dosbarthu'r daflen 'Bod yn Ddwieithog' a gweithredu ymgyrch farchnata i hyrwyddo buddion dwyieithrwydd
- Adleoli ysgolion cynradd neu adeiladu estyniadau i ysgolion cynradd er mwyn cynyddu nifer y lleoedd i ddisgyblion
- Llunio deunyddiau i annog rhieni i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'u plant.
- Fe wnaeth datblygu Strategaeth ar y Cyd arwain at ddefnydd Gwasanaethau Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid o'r Gymraeg fel iaith ar gyfer gweithgareddau cymdeithasol a hamdden.
- Sefydlu cyfres o weithdai amrywiol, e.e. drama, ar gyfer gwahanol ddiddordebau

- Sefydlu Fforymau Defnyddio Iaith yn yr ysgolion cyfrwng Cymraeg
- Trefnu cyfres o weithgareddau cymdeithasol drwy'r Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg
- Mae gweithgareddau Cymraeg wedi'u cynnwys yn rhan o'r arlwy dros wyliau ysgol e.e. drwy'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd a'r Gwasanaeth Celfyddydau.
- Mae hyfforddiant Hyrwyddwyr Iaith ar gael i staff Canolfannau Hamdden
- Mae adroddiadau rheolaidd am gydymffurfiaid y Cyngor gyda Safonau'r Iaith Gymraeg yn cael eu llunio gan Swyddog Cydymffurfio – Y Gymraeg
- Mae Strategaeth Sgiliau Iaith wedi'i datblygu ac yn cael ei rhoi ar waith
- Cafodd archwiliad sgiliau iaith ei gynnal o fewn yr amserlen ofynnol. Cafodd rhaglen hyfforddi ei gweithredu ac mae'n cael ei darparu yn barhaus
- Mae deunyddiau hyrwyddo, adnoddau ac ati wedi'u datblygu ac yn parhau i gael eu datblygu er mwyn meithrin parch tuag at ddwyieithrwydd
- Mae mewnwyd y Cyngor yn cael ei ddefnyddio i gyfeirio staff at adnoddau ac mae pob aelod o staff yn derbyn deunyddiau hyrwyddo drwy sawl cyfrwng - bydd hyn yn parhau
- Mae dewis iaith pob aelod o staff y Cyngor wedi'i gofnodi, ac mae dewis iaith pob aelod staff newydd yn cael eu cofnodi wrth iddyn nhw ddechrau ar eu gyrfaedd gyda'r Cyngor
- Mae cynlluniau sy'n meithrin amgylchedd lle mae defnyddio'r Gymraeg yn cael ei annog yn amlwg ledled pob un o swyddfeydd y Cyngor ac mae llofnod e-bost ac ati yn ddwyieithog.
- Mae cyfleusterau cyfieithu ar y pryd ar gael ar gyfer cyfarfodydd mewnol. Mae cyfieithwyr y Cyngor wedi'u hyfforddi i ddarparu'r gwasanaeth yma a bydd penodiadau newydd i Wasanaethau Cymraeg yn cael eu hyfforddi.

5.3 Mae cynnydd i'w weld yn y meysydd canlynol:

- Mae staff blynyddoedd cynnar yn cael eu cyfeirio at gymwysterau hyfforddi perthnasol;
- Mae nifer y plant sy'n mynychu darpariaeth blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg wedi cynyddu.
- Lleoliadau Dechrau'n Deg sy'n gallu dweud geiriau/brawddegau syml yn Gymraeg wedi cynyddu o ganlyniad i hyfforddiant ein tiwtor mewnol.
- Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor wrthi'n datblygu hybiau cymunedol ac mae gweithgareddau cyfrwng Cymraeg yn cael eu hystyried drwy waith gyda phartneriaid;
- Mae'r Gwasanaeth Addysg i Oedolion yn parhau i gynnig cyrsiau cyfrwng Cymraeg ac wedi cynyddu'r ddarpariaeth ers 2016. Serch hynny, mae'n dal i fethu cynnal 5% o gynnydd o flwyddyn i flwyddyn, er

bod gweithgareddau cyfrwng Cymraeg eraill wedi'u cynnig, fel Gwau â Gwên a Chaffi Cyfeillgar (Chatty Café);

- Gosod Cysill a Cysgair ar gyfrifiaduron/llechi staff a chynghorwyr yn parhau;
- Rhyngwyneb dwyieithog ar gyfer y fewnrwyd wedi'i lansio;
- Mae pob ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg RhCT wedi cyflawni Gwobr Efydd Siartr Iaith, gyda'r wobr gyfatebol i ysgolion cyfrwng Saesneg, Cymraeg Campus, wedi'i lansio ar draws canol de Cymru yn ystod Gorffennaf 2018.
- Fe wnaeth gofrestriadau ar gyfer cyrsiau Cymraeg i Oedolion godi o 740 yn 2017/18 i 775 yn 2018/19;
- Mae 250 o bobl ychwanegol wedi cofrestru i dderbyn cylchlythyr e-achlysur Menter Iaith yn ystod y flwyddyn ddiwethaf;
- Mae cynllun busnes a chynllun adeiladu wedi'i ddatblygu ar gyfer Clwb y Bont - yn y broses o chwilio am gyllid i ddatblygu'r safle.

5.4 Mae'r meysydd sydd fwyaf heriol i fynd i'r afael â nhw ac/neu i fonitro'r cynnydd yn cynnwys:

- Camau sy'n ymwneud â hyrwyddo'r Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg. Cafodd cynnwys rhai o'r targedau hyn eu cydnabod fel rhai uchelgeisiol wrth eu datblygu, ac maen nhw'n profi i fod felly am amryw o resymau;
- Mae gweithredoedd a thargedau lle mae partneriaid yn Gyrff Arweiniol arnyn nhw yn profi'n her o ran monitro, gan nad oes rheidrwydd arnyn nhw i rannu gwybodaeth gyda'r Cyngor ac mae unrhyw gamau y maen nhw'n eu cymryd yn wirfoddol. Yn ogystal, mae'n bosibl bod adnoddau oedd ar gael pan gafodd y cynllun ei ddatblygu bellach wedi'u lleihau a/neu mae'n bosibl nad yw cytundebau meysydd penodol o waith yn bodoli erbyn hyn.

6. CAMAU NESAF

6.1 Mae'n werth nodi bod llawer iawn o waith wedi'i wneud gan wasanaethau'r Cyngor a Phartneriaid i geisio cyflawni'r targedau uchelgeisiol sydd wedi'u hamlinellu yn y Cynllun Gweithredu. Dros y ddwy flynedd nesaf, bydd angen edrych yn fanylach a chanolbwyntio ar feysydd lle bu llai o gynnydd er mwyn sicrhau bod gwelliant yn erbyn y targedau erbyn diwedd y cyfnod o Bum Mlynedd. Mae'n bosibl bydd angen:

- diwygio rhai o'r targedau i adlewyrchu amgylchiadau sydd wedi newid;
- newid gwasanaeth y Cyngor/Corff Partner i adlewyrchu newid yn strwythur neu gyfrifoldebau sefydliadol;

- trafod ffyrdd i'r elfennau sy'n cael eu harwain gan bartneriaid gael ei harolygu gyda Fforwm Iaith, a chytuno ar broses i fonitro cynnydd.

6.2 Mae hefyd angen ystyried datblygiadau ar lefel lleol a chenedlaethol ers 2016 wrth edrych ar y camau nesaf. Ym mis Tachwedd 2018, (*dros ddwy flynedd wedi'r gofyniad i gyhoeddi strategaeth 5 mlynedd gael ei orfodi ar y Cyngor*) cyhoeddodd Comisiynydd y Gymraeg ganllaw arfer gorau ar gyfer strategaethau pum mlynedd i gynghorau sir a bwrdeistref sirol ac awdurdodau Parc Cenedlaethol. Mae'r canllaw'n nodi'r gofynion statudol yn glir. Mae hefyd yn edrych ar elfennau hanfodol unrhyw arfer da i gefnogi'r ddwy brif elfen sy'n ganolog i'r strategaethau pum mlynedd, yn bennaf, nifer siaradwyr yr iaith a defnydd o'r iaith.

6.3 Mae'r Adroddiad Sicrwydd Blynyddol 2018/19 yn nodi'r meysydd allweddol canlynol fel rhai sydd angen i'w gwella:

- Serch cydnabod bod profiadau defnyddwyr yn gwella o hyd, mae angen cysondeb er mwyn magu'r ffydd ymhlith pobl bod gwasanaethau ar gael yn Gymraeg ar bob adeg, a sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- Mae angen i sefydliadau annog defnydd o wasanaethau Cymraeg, a'u gwneud yn hawdd i'w defnyddio yn ogystal â deall realiti profiadau defnyddwyr;
- Mae angen i sefydliadau roi ystyriaeth strategol a manwl i gynyddu'u defnydd o'r Gymraeg wrth wneud penderfyniadau am bolisiau ac mewn perthynas ag iaith gweithrediadau mewnol.

6.4 Fel y nodwyd yn yr Adroddiad Monitro Blynyddol i Gomisiynydd y Gymraeg, mae darparu hyfforddiant Cymraeg i 455 aelod o staff y Cyngor (Mawrth 2019) ar bob lefel ieithyddol, gyda hyfforddiant Cymraeg ychwanegol yn nhymor yr Hydref 2018 ar gyfer lleoliadau Gwasanaethau'r Blynyddoedd Cynnar a Chymorth i Deuluoedd wedi cael ei gymeradwyo. Mae'n amlwg erbyn hyn y dylai sicrhau bod plant yn gallu parhau ar hyd y continwwm ieithyddol fod yn flaenoriaeth i'r Cyngor os ydyn ni am gyrraedd ein holl rwymedigaethau statudol. Mae'n werth nodi bod 14 o'r 23 hunanwerthusiad ar gyfer 2018/19 wedi amlygu'r ffaith fod angen gwella sgiliau iaith Cymraeg staff ac roedd gan y mwyafrif o'r 14 hynny gyfrifoldeb darparu gwasanaeth rheng flaen. Bydd gwella'r ddarpariaeth i staff a'u cefnogi i wneud defnydd o'r hyfforddiant sydd ar gael yn dod yn fwyfwy pwysig wrth i'r Strategaeth Bum Mlynedd gyrraedd ei cham olaf.

6.5 Er mwyn cefnogi Cynghorau i wireddu nifer o'u targedau Strategaethau Pum Mlynedd, mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu rhaglen o'r enw Cymraeg Gwaith/Work Welsh sy'n darparu hyfforddiant a deunyddiau dysgu Cymraeg am ddim am y tro cyntaf, gan wneud defnydd o dri dull:

- Tiwtora ar-lein am ddim (cyrsiau 10 awr) i ddechreuwyr;
- Dilyniant 120 awr /240 awr dros flwyddyn ariannol i gefnogi datblygu sgiliau iaith;
- Cyrsiau preswyl wythnos o hyd am ddim i alluogi dysgwyr i ddatblygu o sgiliau iaith canolradd i uwch.

6.6 Mae disgwyl i Gyngorau fanteisio ar y ddarpariaeth yma, gan ei fod yn cael ei ddarparu mewn ymatebion uniongyrchol i bryderon gan y sector am gostau hyfforddi. Mae Cyngorau Castell-nedd Port Talbot, Caerdydd, Caerffili a Cheredigion yn ogystal â rhai Byrddau Iechyd Lleol wedi dechrau rhaglenni Cymraeg Gwaith/Work Welsh. Er ein bod yn croesawu mynediad at hyfforddiant am ddim, mae hi'n parhau'n her i lenwi bylchau pan fod staff yn manteisio ar yr hyfforddiant.

6.7 Yn olaf, ar lefel leol, mae cais llwyddiannus y Cyngor i gynnal yr Eisteddfod Genedlaethol yn 2022 yn dyst i'w ymrwymiad i hwyluso a hyrwyddo'r iaith yn y sir. Bydd yn darparu cyfleoedd pellach i ddatblygu gweithgareddau Cymraeg a dwyieithog i drigolion a fydd yn cyfrannu at gyflawni nifer o'r targedau yn y Cynllun Gweithredu.

7 GOBLYGIADAU O RAN CYDRADDOLDEB AC AMRYWIAETH

7.1 Does dim angen Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

8 YMGYNGHORI

8.1 Cafodd proses ymgynghori ei chynnal cyn i'r Strategaeth Hybu'r Gymraeg a'r Cynllun Gweithredu gael eu cymeradwyo yn 2017.

9 GOBLYGIAD(AU) ARIANNOL

9.1 Does dim goblygiadau ariannol sy'n gysylltiedig â'r adroddiad yma. Serch hynny, fe fydd costau ac adnoddau i'w pennu mewn perthynas â gweithredu'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu. Gallai peidio â chydymffurfio â safon olygu cosbau ariannol o hyd at £5,000.

10. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL NEU DDEDDFWRIAETH BERTHNASOL

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Safonau Statudol y Gymraeg 2015 sy'n rheoleiddio maes y gwaith yma.

11. CYSYLLTIADAU Â BLAENORIAETHAU CORFFORAETHOL A CHENEDLAETHOL YNGHYD Â'R DDEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL.

12 Mae'r Gymraeg yn thema drawstoriadol yn y Cynllun Corfforaethol ac yn effeithio ar yr holl flaenoriaethau corfforaethol gan fod angen i'r Cyngor

gydymffurfio â'r Hysbysiad Cydymffurfio diwygiedig a gafodd ei gyhoeddi gan Gomisiynydd y Gymraeg ym mis Medi 2016.

- 12.1 Mae Adroddiad Cydymffurfio Blyneddol yn cael ei gyflwyno i Gomisiynydd y Gymraeg yn amlinellu'r gwaith gan y Cyngor i gydymffurfio â safonau statudol o ran y Gymraeg a fydd yn cyfrannu at nod tymor hir Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae'r gwaith i gyflawni'r safonau hyn yn golygu cydweithio gyda phartneriaid a thrigolion i hwyluso ystod eang o gyfleoedd ar gyfer defnyddio'r Gymraeg mewn cymunedau ledled y sir.
- 12.2 Mae'r Gymraeg yn rhan bwysig o Nod 6 y Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol - Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. Bydd hyn hefyd yn cyfrannu at greu Cymru sy'n fwy cyfartal trwy ddarparu cyfleoedd i siaradwyr Cymraeg ddefnyddio gwasanaethau'r Cyngor trwy gyfrwng y Gymraeg, os dyna'u dymuniad.

13. CASGLIAD

- 13.1 Mae cynnydd da wedi'i wneud ym meysydd allweddol o Gynllun Gweithredu Hyrwyddo'r Gymraeg, fel sydd wedi'i nodi yn adran 5 uchod. Serch hynny, mae rhai targedau yn heriol am eu bod yn uchelgeisiol iawn ac mae angen gwaith pellach dros y ddwy flynedd sydd i ddod i fynd i'r afael â nhw, ar y cyd â phartneriaid allweddol.
- 13.2 Mae hi hefyd yn amser addas i adolygu'r gweithredoedd a thargedau gyda phartneriaid i sicrhau eu bod yn parhau'n berthnasol ac yn ystyrlon tra bod newidiadau i sefydliadau a chanllawiau sydd wedi'u cyhoeddi ar lefel genedlaethol.

Cynllun Gweithredu i Hybu'r Gymraeg yn Rhondda Cynon Taf

Nod y Cynllun Gweithredu canlynol yw datblygu'r cynnydd a wnaed gan y Cyngor a'i bartneriaid yn datblygu'r Gymraeg yn Rhondda Cynon Taf dros flynyddoedd lawer. Mae'n gynllun pum mlynedd sy'n canolbwyntio ar y canlynol:

- cynyddu nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg 3%
- cynyddu ei defnydd ym mhob agwedd ar fywyd cymunedol a chyhoeddus
- codi ymwybyddiaeth o'i phwysigrwydd fel rhan hanfodol o hunaniaeth ddiwylliannol a chymeriad cymoedd De Cymru

Mae'r Cynllun Gweithredu yn adlewyrchu'r dull partneriaeth sy'n hanfodol i gyflawni'r nodau hyn. Mae dwy ran i'r Cynllun fel bod eglurder o ran swyddogaeth a chyfrifoldeb y Cyngor, a swyddogaethau a chyfrifoldebau aelodau o'r Fforwm Iaith ar gyfer cyflawni targedau.

Mae **Rhan 1** yn nodi'n fras y gweithgareddau a'r targedau y mae'r Cyngor yn gyfrifol am eu cyflawni, un ai drwy'u cyflenwi'n uniongyrchol neu drwy gomisiynu gwasanaethau gan sefydliadau partner;

Mae **Rhan 2** yn nodi'n fras y gweithgareddau a'r targedau y mae'r Fforwm Iaith yn gyfrifol am eu cyflawni o dan ei gytundebau ariannu gyda Llywodraeth Cymru a sefydliadau eraill sy'n cefnogi'r Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg.

Cydnabyddir nad oes gan y Cyngor unrhyw reolaeth dros weithgareddau a chyflawniad partneriaid fel y nodir yn Rhan 2 ond fe all y Cyngor fod mewn sefyllfa i gydweithio a chomisiynu aelodau o'r Fforwm Iaith i gyflenwi gweithgareddau ychwanegol er mwyn bwrw targedau'r Cyngor fel y nodir yn Rhan 1 o'r Cynllun Gweithredu.

Dylid nodi mai cyfrifoldeb y Cyngor yw'r strategaeth 5 mlynedd yn bennaf a'r Cyngor sy'n gyfrifol am ei rhoi hi ar waith yn unol â Safon 145 o Reoliadau'r Iaith Gymraeg 2015.

RHAN 1

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
Addysg – Darpariaeth y Blynyddoedd Cynnar	Darparu hyfforddiant Cymraeg a gofal plant priodol ar gyfer ymarferwyr y blynyddoedd cynnar er mwyn cynyddu darpariaeth cyfrwng Cymraeg	Gweithio gyda phrosiect Cam wrth Gam sy'n cyflwyno Diploma Lefel 3 mewn Gofal, Dysg a Datblygiad Plant	Sicrhau bod 10 gweithiwr gofal plant o RhCT a'r ardal gyfagos yn cael eu hyfforddi'n flynyddol ac yn cael cymwysterau perthnasol	Dechrau'n Deg	'Cam wrth Gam' (Mudiad Meithrin)	- 20 ymarferydd Dechrau'n Deg wedi cwblhau cyrsiau Croesi'r Bont. - 12 ymarferydd Dechrau'n Deg wedi cofrestru i ddechrau hyfforddiant (Open Learning) Cymraeg a Chymraeg Babi ym Mhrifysgol De Cymru ym mis Medi 2019. - Mae Mudiad Meithrin wedi darparu cwrs Croesi'r Bont yn lleoliadau Ynyshir ac Wattstown.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Cynyddu nifer y plant sy'n mynychu darpariaeth blynyddoedd cynnar gyfrwng Cymraeg (CC)	Gweithio gyda Mudiad Meithrin a Dechrau'n Deg i hybu manteision addysg ac addysg cyn-ysgol cyfrwng Cymraeg	Cynyddu nifer y plant sy'n mynychu darpariaeth y blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg (CC) 50%	Dechrau'n Deg	Mudiad Meithrin; Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd	Canran y lleoliadau Dechrau'n Deg sy'n gweithredu drwy gyfrwng y Gymraeg wedi codi o: 12% yn 2016/17 i 24% yn 2018/19 Cynnydd o 100% rhwng 2016 a 2018.
	Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg mewn grwpiau chwarae a meithrinfeydd oriau dydd cyfrwng Saesneg yn bennaf	Cynnwys y Gymraeg mewn gweithgareddau chwarae i sefydlu patrymau llythrennedd a rhifedd sylfaenol yn Gymraeg	Nodi o leiaf 10 grŵp chwarae / meithrinfa oriau dydd sy'n gallu cyflwyno geiriau, brawddegau a phatrymau a chaneuon sylfaenol yn Gymraeg	Dechrau'n Deg	Wales PPA; PACEY, NDNA Cymru	6 lleoliad Dechrau'n Deg, 36 ymarferydd, wedi dilyn yr hyfforddiant perthnasol sydd wedi'i ddarparu gan ein tiwtor mewnol ni dros gyfnod o 6 wythnos.
Addysg –	Lansio ymgyrch	Dosbarthu taflen	Lansio ymgyrch	Gwasanaethau	Menter Iaith;	Canolfannau/Cydlynwyr

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
Sector Cynradd	marchnata eang i hybu manteision addysg cyfrwng Cymraeg a buddion dwyieithrwydd	'Bod yn Ddwyieithog' a chreu offer marchnata eraill i gynyddu'r niferoedd mewn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg	marchnata ar ddechrau 2017 a chynllunio cyfres o ddigwyddiadau cyhoeddusrwydd a gweithgareddau parhaus o un flwyddyn i'r llall	Cymraeg	Yr Urdd; RHAG; Fforwm Iaith; Bwrdd Iechyd Bro Morgannwg	Dechrau'n Deg i rannu 200 llyfryn yn flynyddol. Gwasanaethau Cymraeg wedi darparu nifer o adnoddau a chynnwys i'r garfan Gyfathrebu a Chysylltiadau Cyhoeddus i'w hyrwyddo drwy'n cyfryngau cymdeithasol ni. Mae'r rhain yn cynnwys fideos Cymraeg i Blant Llywodraeth Cymru.
	Cynyddu gallu ysgolion cynradd	Adleoli Ysgol Gymraeg	Cynyddu niferoedd o 60 o	Addysg	Ysgolion	Mae cyfleusterau newydd ac wedi'u hadnewyddu

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	cyfrwng Cymraeg mewn lleoliadau allweddol	Tonyrefail i safle presennol Tonyrefail Primary School	leiaf			wedi bod yn Nhonyrefail ers mis Medi 2018. 120 o leoedd ychwanegol (ffynhonnell: Adroddiad Cabinet 9/4/19)
	Cynyddu gallu ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg mewn lleoliadau allweddol	Ymestyn Ysgol Gymraeg Llwyncelyn i safle babanod Llwyncelyn gyferbyn	Cynyddu niferoedd o 100 o leiaf	Addysg	Ysgolion	Estyniad wedi'i gwblhau yn 2018, yn ôl y cynllun. Bydd rhagor o welliannau yn ystod haf 2019. 100 o leoedd ychwanegol (ffynhonnell: Adroddiad Cabinet Report 9/4/19)
	Ystyried effaith datblygiadau tai newydd ar dwf addysg cyfrwng Cymraeg	Cynllunio ar gyfer y cynnydd tebygol yn y galw am addysg cyfrwng Cymraeg mewn	Llunio cynlluniau wrth gefn mewn ardaloedd wedi eu targedu yn arbennig yn ne'r	Addysg	Adfywio a chynllunio	Addysg yn parhau i weithio'n agos â chyd- weithwyr o'r garfan Rheoli Datblygu i sicrhau eu bod yn rhan o'r camau

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
		ardaloedd datblygu	sir			cynllunio ar gyfer ystâd dai newydd cyn gynted â phosibl. Unwaith bydd cadarnhad bod y datblygiad yn mynd yn ei flaen, a bod cytundeb ynglŷn â nifer y tai bydd yn cael eu codi, bydd asesiad ar yr effaith ar ysgolion yr ardal yn cael ei gynnal. Bydd hyn er mwyn gweld os bydd prinder posibl o leoedd ysgol ac ym mha sector addysg. Mae'r achos fusnes am ddarparu cyllid ar gyfer darpariaeth ysgol ychwanegol (a allai fod yn golygu estyniadau i

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Ymateb i ymgyrch Llywodraeth Cymru i greu miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050	Cyflwyno'r Gymraeg fel prif gyfrwng addysgu yn y Cyfnod Sylfaen mewn rhai ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg	Trafod y posibiliadau o gynnal peilot o'r cynllun mewn 5 ysgol gynradd i ddatblygu sgiliau dwyieithog plant yn y Cyfnod Sylfaen dros y 5 mlynedd nesaf	Addysg	Ysgolion	ysgolion sy'n bodoli'n barod neu ddarparu ysgolion newydd) yn cael ei wneud. Opsiynau amgen wedi'u dilyn. Yn bennaf, cyflwyno Cymraeg Campus, fframwaith Siartr Iaith sy'n hyrwyddo a chynyddu'r defnydd o Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg - adroddir isod. Yn ogystal, mae'r Cyngor wedi cymeradwyo cynigion i newid categori iaith Ysgol Gynradd Gymuned Penderyn o'i statws ddeuol bresennol i

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
						3-11 ysgol gynradd gymuned cyfrwng Cymraeg, yn ogystal â chynnyddu'r lleoedd sydd ar gael yn Ysgol Gynradd Dolau (ysgol ddwyieithog) i 921, gyda 124 lle Meithrin rhan amser, gan weld potensial i ddyblu'r lleoedd ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg, yn ddibynnol ar ddewis rhieni.
	Datblygu Siarter iaith sydd yn annog y defnydd o'r Gymraeg	Addasu'r Siarter iaith lwyddiannus a weithredwyd gan AALlau	Datblygu Siarter iaith ar gyfer disgyblion sydd yn	Gwasanaethau Cymraeg	Consortiwm Canolbarth y De Menter iaith	'Cymraeg Campus' – peilot llwyddiannus mewn ysgolion cyfrwng Saesneg yng nhlwstwr Y

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	mewn ysgolion ac yn y gymuned	Gwynedd a Sir Gaerfyrddin	astudio'r Gymraeg fel iaith gyntaf neu ail iaith		Yr Urdd	Pant. Y cynllun wedi'i rannu yn ysgolion cyfrwng Saesneg ar hyd RhCT. Chwe ysgol wedi llwyddo i gyrraedd gwobr efydd 'Cymraeg Campus' cyn diwedd Gorffennaf 2019. Mae ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg yn ymateb yn dda i'r 'Siarter Iaith'. Mae pob ysgol cyfrwng Cymraeg wedi cyrraedd y wobwr efydd ac mae pedwar wedi derbyn y wobwr arian cyn diwedd Gorffennaf 2019. Mae 'Siarter Iaith' hefyd wedi'i chyflwyno i bob ysgol uwchradd cyfrwng

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Cymraeg ers Gorffennaf 2019.
Addysg – sector uwchradd	Cynyddu nifer y dysgwyr mewn ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg	Creu cynlluniau i gynyddu darpariaeth CC o ganlyniad i ragamcan o'r twf yn y sector cynradd	Sicrhau niferoedd cynyddol ym mhob ysgol uwchradd CC erbyn 2021	Addysg	Ysgolion	Mae'r gwaith yma'n cael ei gynnal fel rhan o ddyletswyddau cynllunio ysgolion statudol y Cyngor, ac ar y cyd â'r gwaith sy'n cynnwys datblygiadau tai newydd. Mae cyfleoedd am gyllid yn cael eu hadolygu'n barhaus fel rhan o Raglen Addysg ac Ysgolion y 21 ^{ain} Ganrif. O ganlyniad, bydd achosion busnes yn cael eu datblygu i wella a chynyddu lleoedd y disgyblion yn YG

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Rhydywaun (o 20%) ac YGG Aberdâr (o 16%). Mae'r lleoedd sydd ar gael yn Ysgol Gartholwg wedi cynyddu 85 lle yn dilyn gwaith cynnal a chadw i ystafelloedd dosbarth.
	Cynyddu'r cyfleoedd mewn ysgolion CS i ddefnyddio'r Gymraeg fel cyfrwng cyfarwyddyd	Rhoi cymorth i ysgolion uwchradd cyfrwng Saesneg (CS) i ddatblygu ar hyd y continwwm iaith	Nodi rhai ysgolion uwchradd CS sydd yn fodlon ac yn gallu cynyddu darpariaeth CC mewn ystod o bynciau	Addysg	Ysgolion	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
	Galluogi dysgwyr i drosi o	Trafod y posibilrwydd o	Nodi un ysgol CC a allai	Addysg	Consortiwm Canolbarth y	Fe wnaeth Addysg ac Ysgol Gyfun Cwm

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	addysg cyfrwng Saesneg i addysg cyfrwng Cymraeg ar ddiwedd CA2	sefydlu 'Cynllun Trochi' yn un o'r ysgolion uwchradd CC ar y cyd ag awdurdodau cyfagos	gefnogi 'Cynllun Trochi' ac yna marchnata ei argaeledd ar draws awdurdodau cyfagos		De; Ysgolion	Rhondda gais am grant o £20,000 gan Lywodraeth Cymru i agor cyfleuster drochi yn Ysgol Gyfun Cwm Rhondda. Doedd y cais ddim yn llwyddiannus. Mae gwaith yn parhau gan Swyddog y Gymraeg mewn Addysg a'r uned drochi yng Nghaerdydd i ddatblygu adnoddau a hyfforddiant ar gyfer ysgolion cynradd iaith gyntaf. Pan fydd y gwaith wedi'i gwblhau, bydd yn cael ei gynnig i ysgolion yn RhCT.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Cefnogi dilyniant iaith o CA2 i CA3	Sicrhau bod yr ychydig nad ydynt yn trosglwyddo i ysgolion uwchradd CC yn parhau i astudio'r Gymraeg fel iaith gyntaf	Sicrhau cydweithredu priodol rhwng ysgolion uwchradd CS er mwyn galluogi'r ddarpariaeth	Addysg	Ysgolion	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
	Sicrhau bod rhaglenni Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn cael eu cynnwys yn y cwricwlwm ABCh mewn ysgolion uwchradd	Datblygu rhaglen waith Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a'i chyflwyno i gwricwlwm pob ysgol uwchradd	Pob dysgwr i ddeall cyfraniad y Gymraeg i hanes, diwylliant a gwead cymdeithasol Cymru	Addysg	Ysgolion Yr Urdd	Dyma faes sy'n cael ei hystyried gan Estyn yn ei asesiad o ddarpariaeth mewn ysgolion.
Trosglwyddo'r	Codi	Cynnwys	Pob ysgol i	Addysg	Ysgolion	Gwasanaethau Cymraeg

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
Iaith yn y Cartref	ymwybyddiaeth o bwysigrwydd trosglwyddo'r iaith ymysg oedolion ifanc Cymraeg eu hiaith	rhaglenni ymwybyddiaeth iaith cyffredinol mewn cyrsiau ABCh mewn ysgolion	drefnu cyrsiau ymwybyddiaeth erbyn 2017-18		Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid Gwasanaethau Cymraeg	a Gwasanaethau cyflogaeth, Addysg a Hyfforddiant wedi mynd i Ysgol Llanhari ac Ysgol Gartholwg i godi ymwybyddiaeth. Siarter Iaith ar gyfer ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg wedi'i lansio yn 2019. Fe aeth pob ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg yn RhCT i'r lansiad.
	Codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd trosglwyddo'r iaith ymysg teuluoedd	Trefnu cyrsiau ymwybyddiaeth iaith a gweithgareddau i'r teulu sy'n targedu rhieni a	Cyrsiau a gweithgareddau ymwybyddiaeth iaith i gael eu sefydlu mewn 6 chanolfan ar	Gwasanaeth Cymunedau a Ffyniant	Menter Iaith Cymraeg i Blant Mudiad Meithrin Gwasanaethau	Fe wnaeth Ardal Darpariaeth De Cwm Rhondda gynnal sesiwn ymwybyddiaeth i rieni yn YGG Llwyncelyn.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Trefnu ymgyrch marchnata yn targedu oedolion ifanc Cymraeg eu hiaith	phlant Creu ap / fideo / taflen a defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i annog rhieni i ddefnyddio'r Gymraeg gyda'u plant	draws y sir Chwilio am gyllid i greu ap, fideo a thaflen wybodaeth a chynllunio ymgyrch marchnata erbyn Medi 2017	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid	Cymraeg Menter Iaith Cymraeg i Blant Yr Urdd Mudiad Meithrin	Roedd Menter Iaith yn arwain y prosiect yma, ond maen nhw wedi methu cael y cyllid sydd ei angen i ddatblygu'r adnodd gwybodaeth yma.
Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd	Gweithio gyda phartneriaid allweddol i greu cyfleoedd ar gyfer plant a phobl ifanc i ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ysgol i	Datblygu strategaethau ar y cyd sy'n galluogi'r Gymraeg i ddod yn iaith gweithgareddau cymdeithasol a hamdden	Cyhoeddi strategaeth ar y cyd erbyn mis Hydref 2017	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid	Menter Iaith Yr Urdd	Cyhoeddwyd strategaeth ar y cyd ym mis Hydref 2019. Mae gweithgor wedi'i greu i gyfarfod bob chwarter ac i sicrhau bod camau'n cael eu cwblhau.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	gryfhau'r cyswllt rhwng iaith addysg a'r gymuned					
	Cynyddu nifer y gweithgareddau cymdeithasol trwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer plant oed cynradd	Trefnu cyfres o weithdai i ddarparu ar gyfer ystod o ddiddordebau gwahanol, e.e. chwaraeon, drama, dawns, celf a chrefft, gemau cyfrifiadurol, gweithgareddau awyr agored ac ati	Rhaglen i'w chytuno a'i gweithredu erbyn Medi 2017	Gwasanaethau Hamdden Gwasanaethau Diwylliannol	Menter Iaith Yr Urdd	Ar gyfartaledd, mae tua 30 o bobl ifainc yn mynychu darpariaeth mynediad agored i bobl ifainc yng Nghanolfan Ieuenctid Gartholwg bob wythnos (50 wythnos yn ystod y flwyddyn). Mae 241 gweithgaredd allgyrsiol wedi'u cynnig drwy gyfrwng y Gymraeg yn ein hysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg, gyda

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Cynyddu nifer y gweithgareddau cymdeithasol trwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer plant oed cynradd	Sefydlu rhwydwaith o 'adrannau cymunedol' i ddarparu gweithgareddau chwaraeon a hamdden	Cynyddu'r ddarpariaeth bresennol 100%	Gwasanaethau Hamdden	Yr Urdd	darpariaeth debyg ar y gweill ar gyfer y flwyddyn sydd i ddod. Fe wnaeth 350 person ifanc fynychu sesiynau codi ymwybyddiaeth oedd wedi'u targedu at ddysgwyr yn ysgolion Nantgwyn, Aberdâr ac Aberpennar. Mae gweithgareddau ymylol, sych wedi'u cynnal yng Nghanolfan Hamdden Llantrisant yn ystod 2018-2019, ar y cyd â'r Urdd.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Rhoi cymorth i rieni sydd â phlant mewn ysgolion CC i leddfu pryderon ynghylch helpu gyda gwaith cartref	Sefydlu Clybiau Gwaith Cartref mewn ysgolion CC i gefnogi rhieni nad ydynt yn siarad Cymraeg	Trafodaethau i gael eu cynnal yn ystod y flwyddyn academaidd bresennol gyda'r bwriad o sefydlu Clybiau Gwaith Cartref erbyn Medi 2017	Addysg	Ysgolion cyfrwng Cymraeg Menter Iaith	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
	Annog mwy o ddefnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan ddisgyblion sy'n mynychu ysgolion uwchradd CC	Pob ysgol i gytuno ar Ddatganiad Cenhadaeth a chod ymddygiad a sefydlu Fforymau Defnydd o Iaith	Pob Fforwm Defnydd o Iaith i gynnwys cynrychiolwyr o bob blwyddyn ysgol ac i gael eu sefydlu erbyn Medi 2017	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid	Ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg	Mae Menter Iaith yn cynnal fforwm ieuenctid ymhob un o'r pedair ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg. 'Siarter Iaith' i ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg wedi'i lansio ym mis Gorffennaf 2019. Pob

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Rhoi cyfleoedd i bobl ifanc mewn ysgolion uwchradd CC i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned	Parhau gyda Fforymau Pobl Ifanc ym mhob ysgol uwchradd CC a'u cefnogi i drefnu cyfres o weithgareddau cymdeithasol	Trefnu o leiaf 3 gweithgaredd Cymraeg arwyddocaol yn ystod pob blwyddyn ysgol	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid	Menter Iaith Yr Urdd	un o ysgolion uwchradd RhCT wedi mynychu'r lansiad. 26 gweithgaredd wedi'u cynnal hyd yma, gan gynnwys byrddio afon, canŵio, adeiladu tîm. Maen nhw wedi'u trefnu ar gyfer eleni hefyd.
	Rhoi cyfleoedd i bobl ifanc mewn ysgolion uwchradd CC ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth	Cefnogi clybiau ieuenctid CC presennol yn Rhydywaun, Llanhari, Pontypridd ac Aberdâr	Ymestyn y ddarpariaeth bresennol i gynnwys 3 lleoliad arall e.e. Llantrisant, Treorci	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid	Menter Iaith Yr Urdd	Darpariaeth wedi'i hehangu ar gyfer Gartholwg a Phenderyn, gyda sesiynau wythnosol a dwywaith yr wythnos yn cael eu darparu i, ar gyfartaledd, 20 o bobl ifainc.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Darpariaeth wedi'i dreialu ym Mhont-y-clun, Cwm Rhondda ac Aberdâr,, ond wedi dod i ben am nad oedd digon yn mynychu. Menter Iaith yn cynnal darpariaeth ym Mhonytpridd ar hyn o bryd.
-------------	-------	--------------	----------------------	--------------------------	-----------------------	--

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Defnyddio technoleg gyfathrebu i hysbysebu cyfleoedd am swyddi sydd yn gofyn am sgiliau dwyieithog	Datblygu gwefan, ap a chyfeiriadur neilltuol i hysbysebu swyddi a phrentisiaethau sydd yn gofyn am sgiliau Cymraeg	Sefydlu Hwb rhannu gwybodaeth ar gyfer prif gyflogwyr yr ardal y gellir ei ddefnyddio i recriwtio staff a phrentisiaid dwyieithog	Gwasanaeth Cyflogaeth a Hyfforddiant Gwasanaethau Busnes	TG Menter Iaith Businesses	Mae'r Cyngor yn pwysleisio pwysigrwydd sgiliau iaith Gymraeg ymhob sesiwn ymsefydlu ac achlysur ffeiriaid swyddi (ac yn ei gynnwys ymhob disgrifiad swydd). Cynlluniau'n cael eu datblygu yn ystod 2019-20 i hyrwyddo sgiliau dwyieithog drwy Facebook @TreforestGrowth a Busnes Hyderus RhCT, ynghyd â rhannu gwybodaeth am lwyddiannau safleoedd lleol.net a safleswyddi.co.uk.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
						Mae Swyddog Cefnogi'r Gymraeg mewn Busnes Llywodraeth Cymru bellach wedi'i leoli yn Menter Iaith, gyda'r prif nod o gefnogi busnesau i wella eu darpariaeth ddwyieithog.
	Darparu gofal plant trwy gyfrwng y Gymraeg	Cynnal adolygiad o anghenion gofal plant rhieni â phlant mewn addysg CC	Darparu gofal plant ar ôl ysgol neu ofal cofleidiol ym mhob ysgol sydd wedi nodi angen	Gwasanaeth Blynnyddoedd Cynnar Addysg	Menter Iaith Ysgolion cyfrwng Cymraeg Clybiau Plant Cymru	Lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg wedi'u symud i ddwy ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg yn ystod haf 2018. Mae'r cyfleusterau newydd yn darparu ystod o wasanaethau i ddiwallu anghenion rhieni a phlant.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Maen nhw'n cynnwys gofal o bryd i'w gilydd, gofal cofleidiol, gofal ar ôl ysgol a gofal yn ystod y gwyliau.
	Darparu cyfleoedd gofal plant CC yn ystod gwyliau ysgol	Cynnal adolygiad o anghenion gofal plant yn ystod gwyliau ysgol	Cynnal adolygiad o anghenion gofal plant yn ystod gwyliau ysgol	Gwasanaeth Blynnyddoedd Cynnar Addysg	Menter Iaith Clybiau Plant Cymru	Bydd y grant cyfalaf cyfrwng Cymraeg yn cefnogi datblygu gwasanaethau gofal plant yn ystod yr haf mewn ardaloedd sydd wedi'u nodi. Bydd swyddogion yn parhau i gefnogi darparwyr gofal ar ôl ysgol cyfrwng Cymraeg sydd heb eu cofrestru i gofrestru gydag Arolygiaeth Gofal Cymru er mwyn iddyn nhw allu

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) ehangu eu darpariaeth i gynnwys gofal yn ystod y gwyliau.
	Cynyddu nifer y gweithgareddau Cymraeg sy'n cael eu darparu ar gyfer budd teuluoedd	Datblygu llwyddiant Parti Ponty a threfnu digwyddiadau tebyg i gyd-fynd â dathliadau'r Nadolig, Santes Dwynwen a Dydd Gŵyl Dewi	Trefnu 3 diwrnod hwyliog i'r teulu yn ystod y flwyddyn mewn rhannau gwahanol o'r fwrdeistref sirol	Gwasanaeth Marchnata ac Achlysuron	Menter Iaith Yr Urdd	Mae model cynnal Parti Ponty wedi'i addasu a'i rannu'n 5 achlysur gwahanol ar hyd y fwrdeistref sirol. Fe wnaeth hyn olygu bod 3 diwrnod o hwyl i'r teulu a 2 gig i bobl ifainc gael eu cynnal yn Nhreorci, Pontypridd, Gartholwg, Y Porth ac Aberdâr yn 2019.
	Cynyddu nifer y gweithgareddau	Sicrhau bod gwersi nofio ar	Rhai ysgolion cyfrwng	Gwasanaethau Hamdden	Yr Urdd Ysgolion	Dechrau gwersi nofio cyfrwng Cymraeg ar ôl

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	iaith Gymraeg sy'n cael eu darparu ar gyfer budd plant a phobl ifainc	gael yn y Gymraeg mewn rhai ysgolion cyfrwng Gymraeg	Cymraeg i gynnig gwersi nofio yn y Gymraeg erbyn Ionawr 2018		cyfrwng Cymraeg Coleg y Cymoedd	ysgol wedi'i flaenoriaethu, a chynyddu'r nifer o staff, cyn datblygu ein darpariaeth cyfrwng Cymraeg i ysgolion.
	Cynyddu nifer y gweithgareddau iaith Gymraeg sy'n darparu ar gyfer budd plant a phobl ifanc	Sicrhau bod ystod eang o weithgareddau ar gael ar gyfer plant a phobl ifanc yn y llyfrgelloedd	Datblygu rhaglen o weithgareddau iaith Gymraeg fydd yn digwydd yn ystod hanner tymor a gwyliau'r haf	Gwasanaeth Llyfrgelloedd Gwasanaethau Diwylliannol	Llenyddiaeth Cymru	13 gweithgaredd crefft ac adrodd stori wedi'u trefnu yn ystod y gwyliau hanner tymor. 8 sesiwn o weithgareddau wedi'i cynnal yn ystod cyfnod gwyliau'r haf. Roedd amrywiaeth o weithgareddau partner yn cael eu hwyluso mewn llyfrgelloedd gan gynnwys sesiynau Ti a Fi, tylino babanod ac amser rhigymau Cymraeg gan

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) staff Mudiad Meithrin mewn nifer o lyfrgelloedd.
	Cynyddu cyfleoedd hamdden drwy gyfrwng y Gymraeg	Sicrhau bod gwersi nofio ar gael mewn darpariaeth ar ôl ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg hyd at Lefel 1 o leiaf	Gwersi nofio hyd at Lefel 1 i fod ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob prif ganolfan hamdden erbyn Medi 2018	Gwasanaethau Hamdden	Yr Urdd	Ar hyn o bryd, rydyn ni'n cynnal 2 wers Ton 1 bob wythnos, yn Llantrisant, ac mae'r gwersi i gyd yn llawn. Mae potensial i ychwanegu gwers arall at y ddwy wers, ond mae angen athro ychwanegol. Yn ogystal, mae potensial i ychwanegol 2 i 3 dosbarth Splash 6 i'r rhaglen yn y lleoliadau amrywiol. Mae'r ddarpariaeth wedi dechrau'n ddiweddar yn

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Ystrad gyda 2 wers Ton 1 sy'n llawn yn cael eu cynnal bob wythnos. Mae potensial am wers Ton 1 arall, ond bydd angen athro arall. Yn ogystal, mae potensial i ychwanegu 1 neu 2 wers Splash 6 i'r rhaglen.
	Cynyddu cyfleoedd hamdden drwy gyfrwng y Gymraeg	Sicrhau bod clybiau ffitrwydd yn cynnwys ioga, troelli a chadw'n heini ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg	Ystyried y posibilrwydd sefydlu o leiaf 2 glwb ffitrwydd CC erbyn Medi 2017 a chynyddu'r nifer dros y pum mlynedd nesaf	Gwasanaethau Hamdden	Yr Urdd	Dylai cynyddu'r nifer o athrawon cyfrwng Cymraeg cymwysiedig helpu'r gwasanaeth i ddatblygu'r sesiynau hynny.
	Sicrhau bod	Penodi	Hyfforddiant ar	Gwasanaethau	Yr Urdd	Ers trafod hyn am y tro

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Canolfannau Hamdden yn hybu'r defnydd o'r Gymraeg yn rhagweithiol	Hyrwyddwr iaith ym mhob canolfan hamdden gyda chyfrifoldeb dros hybu'r Gymraeg yn weledol ac yn ei ddarpariaeth hamdden	gyfer Hyrwyddwyr iaith i gael ei gwblhau erbyn Medi 2017 gyda phroses fonitro'n cael ei sefydlu i werthuso'r cynnydd o ran defnydd o iaith	Hamdden Gwasanaethau iaith Gymraeg	Menter iaith	cyntaf, mae rhagor o staff sy'n siarad Cymraeg wedi'u cyflogi yn ein canolfannau hamdden ac yn y brif swyddfa. Mae enghreifftiau pendant o staff ar y safle sydd wedi ymateb i ymholiadau yn Gymraeg drwy e-bost, ar y ffôn, ac wyneb yn wyneb heb oedi.
Gweithgareddau yn y Gymuned	Sicrhau cyfranogiad cymunedol a gwirfoddol wrth gynllunio a threfnu gweithgareddau Cymraeg	Sefydlu rhwydwaith o Hybiau Cymunedol i ddarparu gweithgareddau cymdeithasol yn Gymraeg	Sefydlu 2-3 Hwb Cymunedol a'u cefnogi i drefnu rhaglen flynyddol o weithgareddau/digwyddiadau poblogaidd	Gwasanaeth Cymunedau a Ffyniant Gwasanaeth Llyfrgelloedd	Menter iaith	Mae'r Cyngor yn bwriadu datblygu 10 canolfan (hwb) cymunedol ar hyd y sir. Mae 2 wedi agor ar hyn o bryd (Canolfan Pennar yn Aberpennar ym Mehefin 2019 ac Yr Hwb yng Nglynrhedynog

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) yn ystod Gorffennaf 2019). Mae'r hybiau'n edrych ar y potensial ar gyfer darpariaeth Gymraeg ymhob safle.
	Sicrhau cyfleoedd dysgu cyfrwng Cymraeg i oedolion	Gweithio gyda phartneriaid i ddatblygu rhaglen o gyrsiau dysgu i siaradwyr Cymraeg a dysgwyr ar draws y sir	Cynyddu'r ddarpariaeth 5% bob blwyddyn	Gwasanaeth Addysg i Oedolion	Partneriaeth Addysg i Oedolion yn y Gymuned Menter Iaith	Mae cynnydd yn y ddarpariaeth o gyrsiau ers 2019. Serch hynny, dyw hyn heb gyrraedd 5% bob blwyddyn. Mae darpariaeth arall, gan gynnwys Gwau a Gwen a Chaffi Cyfeillgar (Chatty Café), wedi'i datblygu ac yn denu niferoedd sylweddol, ond dydyn nhw ddim yn gyrsiau ffurfiol.
	Ystyried y	Cynnal astudiaeth	Chwilio am gyllid	Gwasanaeth	Llywodraeth	Mae strategaeth wedi'i

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
Cymraeg yn y Gweithle	posibilrwydd o sefydlu Canolfan Ddiwylliant a Thwristiaeth ym mhen uchaf cwm Cynon	ddichonolrwydd i archwilio'r potensial o sefydlu Canolfan Ddiwylliant a Thwristiaeth yn Aberdâr	a chynnal astudiaeth ddichonolrwydd erbyn Medi 2018	Twristiaeth Gwasanaeth Adfywio a Chynllunio	Cymru Menter Iaith	datblygu i gryfhau'r economi ymwelwyr yng ngogledd Rhondda Cynon Taf, gan wneud y mwyaf o botensial tirlun a threftadaeth y sir yn rhan o Barc Rhanbarthol y Cymoedd.
	Y Cyngor i gydymffurfio'n llawn â Safonau'r Gymraeg	Parhau gyda gwaith Grŵp Llywio'r Gymraeg yn y Cabinet a Gweithgor y Prif Swyddogion	Y Grŵp Llywio a'r Gweithgor i gael adroddiadau rheolaidd gan Swyddog y Gymraeg ynghylch materion cydymffurfio	Pob maes gwasanaeth		Mae adroddiadau cydsynio'n cael eu llunio yn aml gyda diweddariadau yn cael eu rhannu â grwpiau perthnasol.
	Cynyddu nifer y	Cynyddu nifer y	Creu	Gwasanaethau	Adnoddau	Cafodd gweithdrefn y

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor Cymraeg	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	staff dwyieithog er mwyn darparu gwasanaethau yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg	staff dwyieithog er mwyn darparu gwasanaethau yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg	Strategaeth Sgiliau Iaith erbyn Medi 2017 gyda'r nod o sicrhau erbyn 2025 bod cyfran y staff dwyieithog yn adlewyrchiad o'r Fwrdeistref Sirol (12.3%)		Dynol	Gymraeg, Recriwtio a Dethol Cyngor Rhondda Cynon Taf ei chyhoeddi ym mis Ionawr 2018. Yn 2017-2018, roedd 5.69% o'n staff yn gwbl ddwyieithog. Yn 2018-2019, cododd y nifer i 6.95%. Rydyn ni ar y trywydd iawn i gyrraedd 12.3% erbyn 2025.
	Mabwysiadu polisi recriwtio rhagweithiol fydd yn galluogi'r	Bydd pob swydd yn nodi bod Cymraeg yn 'hanfodol' fel	Strategaeth Sgiliau Iaith yn amlinellu polisi recriwtio i gael ei	Adnoddau Dynol	Gwasanaethau Cymraeg	Cafodd gweithdrefn y Gymraeg, Recriwtio a Dethol Cyngor Rhondda Cynon Taf ei chyhoeddi

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Cyngor i ddarparu mwy o wasanaethau dwyieithog yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg	mater o drefn. Bydd angen i reolwyr ddarparu achos busnes os ystyrir bod y Gymraeg yn 'ddymunol' neu ddim yn angenrheidiol ar gyfer y swydd neu fod gofyniad i ddysgu os na ellir penodi siaradwr Cymraeg	baratoi erbyn Medi 2017			ym mis Ionawr 2018. Mae'r weithdrefn yn dilyn pob un o ofynion Safonau Statudol y Gymraeg.
	Mapio lefelau presennol y sgiliau Cymraeg	Cynnal archwiliad o sgiliau iaith staff ac Aelodau Etholedig	Cwblhau archwiliad o sgiliau iaith erbyn Mawrth 2017	Gwasanaethau Cymraeg Adnoddau Dynol	Pob gwasanaeth	Ar ddechrau Awst, doedd gan 493 o gofnodion staff ddim asesïadau sgiliau ieithyddol ynghlwm â nhw. Mae Adnoddau

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019) Dynol yn adolygu hyn yn gyson ac yn diweddarau'r cofnodion ar ôl trafod gyda'r aelod staff neu gyda rheolwr.
	Darparu cyfleoedd i staff wella eu sgiliau iaith	Darparu cyfleoedd i staff wella eu sgiliau iaith	Cytuno ar raglen hyfforddiant erbyn Ionawr 2017	Gwasanaethau Cymraeg	Pob gwasanaeth	Mae rhaglenni hyfforddiant yn cael eu datblygu'n flynyddol ac yn cael eu cynnig i staff.
	Galluogi staff ac Aelodau Etholedig i fod yn ymwybodol o hanes a diwylliant y Gymraeg yn cynnwys	Trefnu rhaglen o hyfforddiant Ymwybyddiaeth a Chydymffurfio yn ymwneud â'r Gymraeg a'i chynnwys wrth sefydlu staff	Cytuno ar raglen hyfforddiant erbyn Ionawr 2017	Gwasanaethau'r Gymraeg Gwasanaethau i'r Aelodau Adnoddau Dynol	Pob gwasanaeth	Mae pecyn hyfforddi wedi'i ddatblygu ac yn parhau i gael ei ddarparu mewn sesiynau gwybodaeth i ystod o staff, rheolwyr ac aelodau etholedig. Yn ogystal, fel rhan o 'gyfnod ymsefydlu

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	cydymffurfio â deddfwriaeth y Gymraeg	newydd				corfforaethol' bydd Gwasanaethau Cymraeg yn cynnal modiwl e-ddysgu gorfodol ar RCT Source.
	Creu amgylchedd sydd yn annog mwy o ddefnydd o'r Gymraeg	Creu adnoddau, deunydd hyrwyddo ac effeithiau gweledol sy'n hybu'r defnydd o'r iaith ac yn meithrin parch tuag at ddwyieithrwydd	Parhaus	Pob gwasanaeth		Mae adnoddau mewn sawl ffurf wedi cael eu datblygu i annog pobl i ddefnyddio eu sgiliau dwyieithog. Yn ystod 2018-2019, cafodd y canlynol eu creu: - Arweiniad Cyfryngau Cymdeithasol - Gohebiaeth: Coeden Penderfyniad -Ymgyrch Eisteddfod yr Urdd

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
						- Ymgyrch cyfryngau cymdeithasol 'Cofiwch eich Cymraeg' - Arweiniad Cynnal y Safonau
	Darparu cymorth mewnwyd ar gyfer siaradwyr a dysgwyr y Gymraeg	Defnyddio'r fewnwyd i gyfeirio staff at adnoddau iaith defnyddiol e.e. e-ddysgu, gramadeg ar-lein a gwirwyr sillafu, geiriaduron ar-lein ac offer cyfieithu	Defnyddio'r fewnwyd i gyfeirio staff at adnoddau iaith defnyddiol e.e. e-ddysgu, gramadeg ar-lein a gwirwyr sillafu, geiriaduron ar-lein ac offer cyfieithu	Gwasanaethau Cymraeg	TG	Mae modd cyrchu nifer o adnoddau ar-lein a chysiau e-ddysgu, ac mae adran Gwasanaethau Cymraeg wedi datblygu fidoes byr yn rhannu gwybodaeth am Safonau'r Gymraeg.
	Darparu cymorth	Datblygu	Cwblhau erbyn	Gwasanaethau	Menter iaith	Cysiau Cymraeg wedi'u

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	mewnrwyd ar gyfer siaradwyr Cymraeg a dysgwyr	mewnrwyd i gyfeirio staff at gyrsiau a gweithgareddau Cymraeg yn y gymuned	mis Medi 2017 a diweddaru'n barhaus	Cymraeg	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	hamlygu ar rwydwaith mewnol staff.
	Normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle	Asesu hoffterau iaith mewn perthynas â gweithrediadau mewnol:- gohebiaeth; ffurflenni; cwynion; adolygiadau perfformiad; anghenion hyfforddiant; polisi'au staff,	Asesiad i'w gwblhau erbyn Mawrth 2017	Adnoddau Dynol	Pob gwasanaeth	Dewis iaith staff presennol ar gof a chadw'r rhwydwaith mewnol ac yn cael ei nodi'n syth bin yn achos staff newydd.

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd cyfarfodydd mewnol ac ati	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Hybu cynlluniau sydd yn dangos yn weledol bod y Gymraeg yn cael ei chroesawu yn y gweithle	Parhau i ddatblygu mentrau sy'n creu amgylchedd sy'n meithrin y defnydd o'r Gymraeg gan staff, e.e. bathodynau, poster, llinynnau, defnydd o'r logo Cymraeg ar e- bost a'r fewnrwyd, llofnodion e-bost a negeseuon allan o'r swyddfa.	Parhaus	Gwasanaethau Cymraeg TG	Pob gwasanaeth	Mae gohebiaeth gyson drwy'r rhwydwaith fewnol i grwpiau o staff yn eu hannog i ddefnyddio'r Gymraeg. Mae rhestr ddosbarthu yn cynnwys staff sy'n siarad Cymraeg wedi'i chreu er mwyn cysylltu â'r staff perthnasol yn uniongyrchol. Mae'r Cyngor wrthi'n datblygu argymhellion gohebu i annog rhagor o ohebu'n ysgrifenedig yn y

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
						Gymraeg drwy e-bost. Mae'r Uwch Dîm Arwain yn rhan o ddatblygu a hyrwyddo ymgyrchoedd, e.e. Diwrnod Shwmae. Mae pob llofnod e-bost, neges allan-o'r-swyddfa ac ati yn ddwyieithog ac mae poster/gwybodaeth yn cael eu harddangos i annog defnyddio'r Gymraeg. Mae'r holl ddeunydd hyrwyddo ar gael ar rwydwaith fewnol staff. Mae bathodynau neu linyddau gwddf y Cyngor
	Dosbarthu deunydd hybu'r Gymraeg ymysg staff	• Sut i gael cyfieithiad • Llyfryn canllawiau staff – Welsh What's	Parhaus	Gwasanaethau Cymraeg		

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
		Changed? • Bathodynau, llinynnau, posteri • Llyfryn TGCh: Welsh @your fingers • Prosiectws Cymraeg i Oedolion • Matiau llygoden • Llyfryn <i>Bod yn Ddwylieithog/ Being Bilingual</i> Taflen gryno negeseuon corfforaethol				yn dangos os yw'r aelod staff yn siarad Cymraeg neu'n dysgu'r Gymraeg (ac yn cael eu rhoi ar benodiad yr aelod staff perthnasol). Mae posteri'n cael eu harddangos os yw'n addas.
	Datblygu hyder yn defnyddio Cymraeg	Gosod Cysill a Chysgeir (gwirwyr iaith a gramadeg	Pob pecyn cyfrifiadurol wedi ei osod ac yn	TG	Pob gwasanaeth	Mae hyn wedi'i gynnig i bob aelod staff ac i bob aelod etholedig ac mae'n

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	ysgrifenedig	Cymraeg) ar gyfrifiaduron ac iPads yr holl staff a'r Aelodau Etholedig	weithredol erbyn mis Mawrth 2017			cael ei hyrwyddo'n barhaus wrth i staff newydd gael eu penodi.
	Datblygu rhyngwyneb a dewislenni dwyieithog ar y fewnrwyd a rhyngwyneb dwyieithog ar gyfer cymwysiadau'r we	Cysylltu ag awdurdodau lleol eraill i ymchwilio i fuddsoddiad ar y cyd i ddatblygu rhyngwynebau dwyieithog	Gosod rhyngwynebau dwyieithog erbyn Medi 2017	TG	Gofal i Gwsmeriaid	Mae Inform wedi'i lansio'n ddiweddar ar bob un o'n gwefannau corfforaethol gyda thudalen yn cynnig dewis iaith. Gwaith yn dal i'w wneud i sicrhau bod cynnwys a gwasanaethau partneriaid allanol yn ddwyieithog.
	Annog staff ac Aelodau Etholedig i ddefnyddio'r	Darparu hyfforddiant ar sgiliau cyflwyno yn Gymraeg ac	Llunio rhaglen hyfforddiant erbyn Mawrth 2017	Gwasanaethau Cymraeg Gwasanaethau i'r Aelodau Adnoddau	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i	Hyfforddiant sy'n cael ei ddarparu i Gynghorwyr newydd a staff yn ystod rhaglenni ymsefydlu yn

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Gwasanaethau'r Cyngor	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
	Gymraeg mewn cyfarfodydd mewnol ac allanol ac mewn cyflwyniadau	archwilio elfennau ymarferol darparu cyfleusterau cyfieithu mewn cyfarfodydd mewnol		Dynol	Oedolion	parhau. Cyfieithu ar y pryd ar gael mewn cyfarfodydd Pwyllgor y Cyngor a chyfarfodydd eraill yn ôl y gofyn.

RHAN 2

Maes Polisi	Nodau	Gweithgaredd	Targed erbyn 2021	Partner Arweiniol	Partneriaid posibl	Cynnydd hyd yma (Awst 2019)
Addysg – Darpariaeth Blynyddoedd Cynnar	Cynyddu nifer y Cylchoedd Ti a Fi a'r Cylchoedd Meithrin	Gweithio gyda'r Mudiad Meithrin a Dechrau'n Deg i sicrhau bod darpariaeth ar gael ac yn hawdd ei chyrraedd i'r holl brif	Cynyddu nifer y Cylchoedd Ti a Fi a'r Cylchoedd Meithrin 50%	Mudiad Meithrin	Dechrau'n Deg; Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd	Nifer y lleoliadau wedi aros yr un fath rhwng 2017 a 2018 (24), ond nifer o leoedd wedi cynyddu o 518 i 540.

	Cynyddu nifer y Sesiynau Rhianta/Teuluoedd sy'n cael eu cynnal gan gynllun 'Cymraeg i Blant'	ganolfannau poblogaeth Cynyddu nifer y rhieni sy'n anfon eu plant i addysg CC	Cynyddu nifer y Sesiynau Rhianta / Teuluoedd 50%	Cynllun Cymraeg i Blant	Mudiad Meithrin	Heb roi diweddariad.
	Darparu hyfforddiant iaith sylfaenol ar gyfer gweithwyr mewn lleoliadau Saesneg yn bennaf	Trefnu sesiynau iaith sy'n briodol ar gyfer darpariaeth y blynyddoedd cynnar	Pob cylch chwarae a meithrinfa gofal oriau dydd i gael cyfle i fynychu hyfforddiant iaith	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	Wales PPA; PACEY, NDNA Cymru; Dechrau'n Deg	Darpariaeth yn y gymuned yn cael ei hyrwyddo i staff yn gorfforaethol gan y tiwtor Cymraeg. Cwrs am ddim ar gyfer ymarferwyr Gofal Plant yn cael ei hyrwyddo gan Cymraeg Gwaith.
	Gwella cynnydd	Rhoi gwybodaeth	Cynyddu	Mudiad Meithrin	Dechrau'n Deg	Graddfa gynnydd yn

	iaith o Gylchoedd Meithrin i addysg Cyfrwng Cymraeg	i rieni am fuddion addysg cyfrwng Cymraeg a hyfforddiant ymwybyddiaeth ar gyfer staff Meithrin	cynnydd iaith o Gylchoedd Meithrin i ysgolion CC i 90%			RhCT: 2016-2017 : 71.2% 2017-2018 : 70.01%
Sector Addysg Bellach	Cynyddu darpariaeth cyfrwng Cymraeg yng Ngholeg y Cymoedd	Datblygu unedau 'laith ar Waith' mewn Gofal Cwsmeriaid ar draws meysydd dysgu eraill	'laith ar Waith' mewn Gofal Cwsmeriaid ar draws meysydd dysgu eraill Cydgrynhoi darpariaeth mewn Gofal Plant, Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Arlwyo a Thwristiaeth a'i hymestyn i	Coleg y Cymoedd	Colegau Cymru	Yn 2018 - 19, darparwyd unedau iaith at Waith mewn cyrsiau Gofal Plant, Iechyd a Gofal Cymdeithasol, Arlwyo, Busnes, Teithio a Thwristiaeth, Y Diwydiannau Creadigol, Peirianeg, Adeiladu, Trin Gwallt a Harddwch. Mae bwriad ei ddarparu eto ar gyfer y cyrsiau uchod a Chwaraeon a Gwasanaethau

			Ddiwydiannau Creadigol, Peirianeg ac Adeiladu			Cyhoeddus yn 2019-20.
	Cynyddu darpariaeth cyfrwng Cymraeg yng Ngholeg y Cymoedd	Datblygu darpariaeth ddwyieithog mewn rhai cyrsiau prif ffrwd e.e. Busnes, Gofal Plant, Iechyd a Gofal Cymdeithasol	Sicrhau bod unedau CC ar gael mewn pum maes pwnc o leiaf erbyn 2021	Coleg y Cymoedd	Colegau Cymru	Yn 2018-19, roedd darpariaeth cyfrwng Cymraeg o wersi'r Fagloriaeth Gymraeg ar gael ar gyfer Uwch Gyfrannol a Safon Uwch yn y Ganolfan Lefel 'A'. Cafodd dosbarth ail- sefyll TGAU Mathemateg hefyd ei redeg yn Gymraeg yn 2018-19.
	Cynyddu nifer y dysgwyr sy'n dewis modiwlau neu unedau cyfrwng Cymraeg yng	Codi mwy o ymwybyddiaeth ymysg dysgwyr sy'n siarad Cymraeg o ddarpariaeth	Cynyddu nifer y dysgwyr sy'n astudio rhan o'u cyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg 50%	Coleg y Cymoedd	Colegau Cymru	Cynyddodd niferoedd sy'n astudio unedau Gofal Cwsmeriaid Iaith at Waith o 300+ i 600+ yn ystod 2018-19.

	Ngholeg y Cymoedd	ddwyieithog sydd ar gael a chyfleoedd am swyddi sydd yn gofyn am sgiliau dwyieithog				
	Datblygu'r cysylltiadau rhwng Coleg y Cymoedd ac ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg	Archwilio'r posibiliadau o gydweithredu ar ddarpariaeth CC, yn cynnwys cyrsiau TGAU	Cytuno ar raglen gyflenwi cydweithrediad ôl erbyn Medi 2017	Coleg y Cymoedd	Ysgolion CC Addysg a Dysgu Gydol Oes	Yn 2018-19, cydweithiodd y Coleg ag Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i gynnig fersiwn dwyieithog o gwrs Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 3. Yn anffodus, doedd dim digon o ddiddordeb i gynnal y grŵp, ac felly cafodd y cwrs ei ollwng. Mae wedi'i hysbysebu ym mhrospectws y Coleg ac ar-lein ar gyfer 2019-20. Mae llyfryn i ddysgwyr
	Darparu	Trefnu rhaglen	Cyhoeddi	Coleg y	Menter Iaith	

cyfleoedd cymdeithasol i fyfyrwyr coleg gyfarfod a defnyddio'r Gymraeg	flynyddol o ddigwyddiadau sy'n boblogaidd ac yn bellgyrhaeddol o ran apêl	rhaglen o ddigwyddiadau ar ddechrau pob tymor a'i dosbarthu trwy'r cyfryngau cymdeithasol a'r rhyngrwyd	Cymoedd	(ar-lein ac ar gael fel copi caled) o'r enw <i>Cymraeg yn y Coleg</i> wedi'i gyhoeddi yn 2018-19. Bydd yn cael ei gyhoeddi'n flynyddol ar ddechrau pob blwyddyn academaidd. Mae'n cynnwys gwybodaeth mae'i hangen ar siaradwyr Cymraeg am ddewisiadau cwricwlwm, eu hawliau yn unol â Safonau'r Gymraeg, help a chymorth sydd ar gael iddyn nhw a chalendr o achlysuron Cymraeg yn ystod y flwyddyn academaidd a manylion am Glybiau Cymraeg sy'n cael eu cynnwys ar
---	--	--	---------	---

						bob campws.
Trosglwyddo'r Iaith yn y Cartref	Sicrhau bod mwy o rieni'n defnyddio'r Gymraeg fel iaith y cartref	Cynyddu nifer y gweithgareddau sy'n cael eu trefnu gan gynllun 'Cymraeg i Blant' sydd yn annog rhieni i siarad Cymraeg â'u plant	Cynyddu nifer y gweithgareddau 100%	Cynllun Cymraeg i Blant	Mudiad Meithrin Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
	Codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd trosglwyddo'r iaith ymysg oedolion ifanc Cymraeg eu hiaith	Cynnwys rhaglenni ymwybyddiaeth iaith cyffredinol mewn cyrsiau ABCh mewn ysgolion a cholegau	Y Coleg i drefnu cyrsiau ymwybyddiaeth erbyn 2017- 18	Coleg y Cymoedd	Menter Iaith Addysg a Dysgu Gydol Oes	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
Cymraeg i Oedolion	Cynyddu nifer yr oedolion sy'n dysgu Cymraeg	Cynyddu'r gweithgaredd marchnata ac	Cynyddu nifer yr ymrestriadau 30%	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i	Canolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	Nifer sydd wedi cofrestru wedi codi o 740 yn 2017/18 i 775 yn

	Cynyddu nifer y dysgwyr sy'n datblygu o lefelau Mynediad a Sylfaen i gyrsiau lefel Uwch	ymestyn y cyrsiau sydd ar gael ar bob lefel Rhoi cymorth ac arweiniad wedi ei dargedu i annog dysgwyr i ddatblygu i lefelau rhuglder uwch	Cynyddu cyfraddau datblygu i lefelau uwch 20%	Oedolion Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	Canolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	2018/19. Dim cynnydd wedi'i adrodd.
	Darparu mwy o gyrsiau iaith yn y gweithle ar lefelau medrusrwydd amrywiol i alluogi mwy o gyflogeion i weithio'n ddwyieithog	Cynyddu darpariaeth yn y gweithle yn y sectorau cyhoeddus a gwirfoddol ar gyfer dechreuwyr a siaradwyr Cymraeg petrus	Cynyddu darpariaeth yn y gweithle 100%	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	Canolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol	Rhagor o ddarpariaeth wedi'i datblygu - Cymraeg Gwaith gan gynnwys 3 dull gyda mynediad i diwtoriaeth am ddim.
	Rhoi cyfleoedd	Trefnu	Sefydlu 5	Prifysgol De	Menter Iaith	Dim cynnydd wedi'i

	anffurfiol i ddysgwyr Cymraeg gyfarfod ac ymarfer eu sgiliau iaith	gweithgareddau cymdeithasol wythnosol a 'sesiynau sgwrs' i gynyddu hyder a lefelau rhuglder	lleoliad yn yr ardal i gynnal cyfleoedd wythnosol ar gyfer defnydd anffurfiol o'r Gymraeg	Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion		adrodd.
	Rhoi cyfleoedd i ddysgwyr Cymraeg integreiddio i rwydweithiau a sefydliadau Cymraeg eu hiaith	Cynllunio rhaglen amrywiol o weithgareddau cymdeithasol i ddod â siaradwyr Cymraeg a dysgwyr ynghyd	Llunio calendr blynyddol o ddigwyddiadau a darparu cymorth marchnata	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion	Menter Iaith	Dim cynnydd wedi'i adrodd.
Gweithgareddau	Darparu cyfleoedd ar-lein i ddysgwyr ymarfer eu Cymraeg Defnyddio	Sefydlu ystafell sgwrs/fforwm neilltuol ar gyfer dysgwyr Cymraeg yn yr ardal Datblygu	I'w sefydlu erbyn mis Medi 2017 Ymestyn y	Prifysgol De Cymru Canolfan Cymraeg i Oedolion Menter Iaith	Menter Iaith Gwasanaeth	Dim cynnydd wedi'i adrodd. 250 person ychwanegol

yn y Gymuned	technoleg gyfathrebu fel llwyfan gwybodaeth a rhwydweithio ar gyfer siaradwyr Cymraeg a dysgwyr	'Echlysur' ymhellach fel rhwydwaith cyfathrebu sy'n darparu gwybodaeth i siaradwyr Cymraeg a dysgwyr am weithgareddau, cyfleoedd am swyddi ac ati	gwaith o farchnata'r rhwydwaith a gosod targed pum mlynedd o 5,000 o gysylltiadau		Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid Ysgolion CC	wedi'u cofrestru ar gyfer 'Echlysur' eleni.
	Defnyddio technoleg gyfathrebu i gadw mewn cysylltiad â disgyblion ar ôl iddynt adael ysgolion uwchradd CC	Sicrhau bod manylion cyswllt cymaint o ymadawyr ysgol â phosibl yn cael eu hychwanegu i'r rhwydwaith	Casglu manylion cyswllt yn flynyddol	Menter Iaith	Gwasanaeth Ymgysylltu a Chyfranogiad Ieuenctid Ysgolion CC	Rydyn ni'n cadw cysylltiad gyda'r disgyblion sy'n gadael ysgol drwy gyfryngau cymdeithasol.

	Ailfywiogi Clwb y Bont ym Mhontypridd fel Canolfan Gymraeg sy'n ffynnu ar gyfer ystod o wahanol bartneriaid	Gweithio gydag ymddiriedolwyr Clwb y Bont i gynnal astudiaeth ddichonolrwydd, yn cynnwys achos busnes, i ddatblygu'r ganolfan fel pwerdy ar gyfer adfywio'r iaith	Chwilio am gyllid a chynnal astudiaeth ddichonolrwydd erbyn Ionawr 2018	Clwb y Bont	Menter Iaith Cyngor Llywodraeth Cymru	Cynllun Busnes a Chynllun Adeiladu wedi'i ddatblygu – dal i chwilio am gyllid ar gyfer astudiaeth ddichonoldeb.
--	---	---	---	-------------	---------------------------------------	---

Gweithredu a monitro

Bydd gofyn i wasanaethau Cyngor ddatblygu eu Cynlluniau Gweithredu Lleol eu hunain er mwyn nodi sut y byddan nhw'n bwrw'r targedau hynny sy'n ofynnol os yw'r Strategaeth i gael ei gweithredu'n llwyddiannus erbyn 2021.

Bydd cynnydd yn erbyn targedau yn cael ei fonitro ar lefel weithredol gan Brif Swyddogion y Gymraeg a bydd diweddariadau yn cael eu darparu ar gyfer yr Uwch Dîm Rheoli bob chwe mis.

Bydd adroddiadau cynnydd yn cael eu darparu ar gyfer Grŵp Llywio Iaith Gymraeg y Cabinet yn ôl yr angen, ond ddim yn llai aml na dwywaith y flwyddyn. Bydd gwybodaeth ynglŷn â chyflawniad gwasanaethau'r Cyngor yna'n cael ei rhoi i Aelodau o'r Fforwm Iaith.

Bydd aelodau o'r Fforwm Iaith yn rhoi'r newyddion diweddaraf am y targedau sydd wedi'u nodi yn Rhan 2 o'r Cynllun Gweithredu yn eu cyfarfodydd, a bydd Cadeirydd y Fforwm Iaith yn rhoi adborth i Grŵp Llywio'r Iaith Gymraeg y Cabinet er gwybodaeth.

Yn y modd yma, y gobaith yw y bydd y Cyngor ac aelodau o'r Fforwm Iaith yn gallu gweithio mewn ffordd gydweithrediadol er mwyn bwrw'r targed o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn y sir erbyn 2021, a mynd i'r afael ag unrhyw anawsterau ar y cyfle cyntaf fel bydd modd datrys problemau yn ddiymdroi a sicrhau cynnydd.